

Insektenaantastingen van populier en wilg in 1975 / D. Doom

RBL „De Dorschkamp”, Wageningen

a

b

c

d

De gegevens van de hierna te noemen insectenplagen werden, evenals in vorige jaren, voornamelijk verkregen uit meldingen die jaarlijks door onze waarnemers worden gedaan. Aan hun medewerking danken we het verkregen inzicht in de mate van schadelijkheid van insecten en mijten op bomen en struiken in Nederland.

Van de houtboorders is de in wegbeplantingen op allerlei loofhoutsoorten voorkomende wilgehoutrups (*Cossus cossus*) de gevaarlijkste. Ernstig door dit insect aangetaste bomen vertonen een groot aantal vaak bij elkaar liggende booropeningen, en de stam wordt inwendig zodanig uitgehold, dat windbreuk kan optreden met alle risico's die daaraan voor het wegverkeer zijn verbonden. In 1974 en in 1975 moesten om deze reden grote stukken wegbeplanting worden opgeruimd, met name tussen IJsselstein en Schoonhoven, in de Haarlemmermeer en bij Emmen. De primaire oorzaak voor het ontstaan van deze plagen bleek steeds weer ontschorsing van de stam geweest te zijn, hetzij door het verkeer of slagmaaiers, hetzij door snoei. Dat betekent dat het verlies van deze bomen heel goed voorkomen had kunnen worden. Waren de wonden onmiddellijk met een wondafdekmiddel zoals kankerdoed, lacbalsem, Santar etc. afgedekt, zoals reeds herhaaldelijk dezerzijds werd geadviseerd, dan waren daardoor de kansen van *Cossus* om de bomen binnen te dringen aanzienlijk verminderd en de levenskansen van de boom verhoogd.

Aantastingen door de grote populiereboktor (*Saperda carcharias*) werden in wegbeplantingen van populier verspreid aangetroffen in Noord-Brabant, Zuid-Holland, het zuidelijk deel van Gelderland en Utrecht en in de Haarlemmermeer.

Gebleken is dat men in de praktijk moeite heeft om een beginnende *Cossus*-aantasting van die van de grote populiereboktor te onderscheiden. Inderdaad zijn de booropeningen ongeveer van gelijke grootte en vorm. Een typisch onderscheid tussen beide aantastingen kan echter toch worden aangegeven. Uit de door *Cossus* gemaakte openingen verschijnen namelijk donkergekleurde „proppen” van *fijn boorsel* gemengd met excrementen en plantesap. Uit die van de boktorlarve daarentegen worden, ook reeds in een vroeg stadium, lichtgekleurde *boorspanen* van ongeveer 1 tot 1,5 cm lengte verwijderd. Deze zijn los en niet tot proppen verenigd. Zelfs in de inaktieve periode van de boktorlarve (winter) of na beëindiging van zijn ontwikkeling, bevat de booropening steeds restanten van deze boorspanen, zo-

dat herkenning niet aan tijd gebonden is (zie foto a t/m d).

Van de overige boorders bleek slechts de populierescheutboorder (*Gypsonoma aceriana*) bij Eerbeek en Terborg van betekenis te zijn geweest, en wel voornamelijk op balsempopulieren.

Het bekendste populierebladretende insect, de satijnvlinder (*Leucoma salicis*), veroorzaakte in de omgeving van Ridderkerk kaalvreterij. Matige aantastingen kwamen voor in Oostelijk Flevoland en bij Vriezenveen langs het Overijsselsch Kanaal. Opmerkelijk was dat de in vorige jaren genoemde plagen van dit insect bij Bant (N.O.P.) en bij Emmercompascuum in dit jaar plotseling niet meer optraden, en wel zonder dat bestrijdingsmaatregelen waren toegepast. In beide gebieden heeft de plaag drie achtereenvolgende jaren geduurd.

De wilgehaantjes (*Phyllodecta* en *Plagiodera*) waren in 1975 schadelijker dan in voorgaande jaren. Bij Hengelo (Gld.) en bij Meerkerk kwam kaalvreterij voor resp. van *Populus* 'Geneva' en van wilgen. Matige aantastingen meldde men ons uit tal van plaatsen in Drenthe, Utrecht, Noord-Brabant en Limburg.

De ringelrups (*Malacosoma neustria*) ontbladerde te Haarlem o.a. populieren; bij Vlaarding en in Oostelijk Flevoland waren de aantastingen van matige betekenis.

De kleine wintervlinder (*Operophtera brumata*) was bij Heusden schadelijk op *Populus* 'Rochester'. Te zamen met de wilgebladwesp (*Nematus salicis*) vrat hij verscheidene ha grienden in Oostelijk Flevoland kaal.

Cossus cossus.

